

XXIV Universitat Catalana d'Estiu

Postal de Prada

Gairebé un quart de segle al servei de la cultura catalana i fidel al compromís polític i social, la UCE és punt de trobada de gent de tots els Països Catalans. Conviure, aprendre, ballar... ingredients d'una institució que té molta història.

A la dreta, Llorenç Planas, Max Cahner i Maria Aurèlia Campmany, present i passat de l'UCE. Al mig, la façana reivindicativa del liceu. I a la dreta, Ramon Gual, tota una institució insubstituïble.

ARXIU

Quan s'acosta la segona quinzena d'agost, els Països Catalans tenen un punt de retrobament, de redescoberta i de reafirmació. La cita és a Prada, a la comarca nord-catalana del Conflent, al peu del Canigó. Les instal·lacions del liceu Renouvier acullen, des de gairebé fa un quart de segle, la Universitat Catalana d'Estiu (UCE), una obra col·lectiva construïda per centenars de professors, conferenciants i alumnes, que amb el pas dels anys han anat emmotllant, acompanyats per l'evolució del conjunt del país, una institució que engloba la totalitat de l'espai cultural català i que ha esdevingut un referent indiscutible per al conjunt de la societat.

Prada és avui una universitat d'estiu més, amb els seus cursets, els seus encontres professionals, els seus seminaris d'extensió universitària i d'investigació, els seus tallers, els seus debats polèmics i els seus espais lúdics. Però té una peculiaritat: com a universitat arrelada al país, a un país que no és normal, Prada tampoc no ho és, de és normal. Per sobre les classes, els menjadors, els llits, el bar, es palpa el moment polític. Això era així quan va començar, amb el franquisme tardà, ho va continuar

sent durant la transició i ho continua sent ara. I per això la UCE ha estat i és encara incòmoda. Enfrontada i obertament molesta abans, i tolerada, en grau major o menor, ara. Però la gent és la força de Prada, i no és broma: els qui cada any omplen més de 1.500 llits del liceu, els qui hi van a donar classe, els qui l'organitzen, o els qui vigilen el jardí d'infància. Amb aquesta força, Prada està, parcialment, reconciliada amb les institucions, tot i que encara amb buits territorials i sense gaire entusiasme. Onze universitats dels Països Catalans participen ja en el projecte, i la Generalitat de Catalunya, el Consell General dels Pirineus Orientals, el Consell Regional del Llenguadoc-Rosselló, les Diputacions de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona, els ajuntaments de Prada, Barcelona, Palma de Mallorca i Solsona, la conselleria de Cultura del Govern Balear i trenta Consells Comarcals del Principat, col·laboren en mesura diversa en la UCE.

Avui, en la seva 24 convocatòria, la UCE és equilibri entre el rigor acadèmic i el compromís social i polític amb el país que li dona vida; sense que una cosa vagi en detriment de l'altra, com dos elements inseparables que la conformen. Però per a arribar a aquest moment, que es pot defi-

nir de consolidació i de maduresa, s'ha hagut de suar molt. La història de Prada ha anat sempre acompanyada, fins fa uns sis anys, del fantasma de la desaparició.

La Universitat Catalana d'Estiu és filla del maig del 68. El seu embrió es produeix de les ànsies rebels i contestatàries d'uns joves nord-catalans agrupats en el Grup Cultural de la Joventut Catalana. Aquest any, amb el suport econòmic del Grup Rossellonès d'Estudis Catalans i la col·laboració generosa de qui llavors era batlle de Prada, Lluís Monestier, es va organitzar del 26 al 31 d'agost una setmana d'activitats, encara en règim d'externat, en aquesta vila, setmana clausurada amb un recital de Dolors Lafitte i de Lluís Llach al claustre de Cuixà. La criatura havia nascut, però encara no caminava. I va començar a caminar oficialment, com a universitat, l'any següent, el 1969, seguint el model de les universitats lliures i contestatàries filles del 68. Des de la primera edició, la preocupació per les arrels: "El Rosselló avui i demà", i des del primer dia, participants de banda i banda del Pirineu. El 1970 es veu que el projecte és vàlid, però que cal donar-hi eficàcia organitzativa, tasca que assumeix el GREC, i solidesa intel·lectual, cosa que recau, entre altres, en els profes-

A l'esquerra, Celdoni Fonoll, un habitual, Enric Cassassas, ex-rector, i Vicent Andrés Estellés. Al mig, Josep Guia, un que no falla mai, amb Pere Bascompte, quan eren amics. A la dreta, Vicenç Vllatoro, Ramon Lapiedra i Josep Lluís Carod.

ARXIU

A l'esquerra, un històric, Josep Maria Llompart. Al mig, compartint taula, no pas opinió, Pilar Rahola i Xavier Bru de Sala. A la dreta, més habituals: Gifreu, Verdaguer, Renui, i Cardús.

ARXIU

A l'esquerra, Miquel Porter i Moix, amb la seva peculiar manera de promoure el cinema català. Al mig, Joan Becat, quan les Olimpíades i les il·lusions eren lluny. A la dreta, el front de la llengua: Aina Moll, Albert Rossich i Vicent Pitarch.

ARXIU

Prada també és televisió punta, violins per a totes les edats i informació en viu per a tots els gustos.

ARXIU

No solament de moure el cervell viu Prada. Aprèndre a omplir l'estómac o aprendre a moure el cos a ritme de música també és possible. I en Lluís Gavaldà, quan hi va, també hi col·labora.

ARXIU

sors Jordi Carbonell, Gerard Vassalls, Salvador Giner, Eduard Artells, Alfons Cucó, Guy Héraud, Francesc de B Moll, Miquel Mayol, Carme Serrallonga, Salvador Espriu. Dobra el nombre de participants i la idea va endavant. Amb els 70 acabats de començar, la UCE esdevé, a més de marc cultural, espai de llibertat per als assistents del sud. Els grups antifranquistes fan de Prada un centre de formació i d'aplegament. Tots contra Franco, unitat en un moment en què encara tot és possible, quan encara no ha arribat l'època de rebaixes. Cap a Prada s'acosten persones que seran clau de la continuïtat del projecte (Joan Ané, Eliseu Climent, Max Cahner, Ramon Gual, Llorenç Planes, Pere Verdaguer, Eugeni Giralt...). El nombre de professors i de conferenciants també va creixent: Joan Ainaud de Lasarte, Joaquim Maluquer, Lluís Solé Sabarís, Josep M. Batista i Roca, Lluís Aracil, Miquel Porter, Miquel Coll i Alentorn, M. Aurèlia Capmany, Maria Rúbies, Josep M. López Llaví, Oriol Martorell, Ernest Lluch, Rafael Ribó, Ricard Pèrez Casado, Vicent Soler, Marta Mata, Josep Guia, Jaume Sobrequés, Xavier Rubert de Ventós, Sebastià Serra, Joan Francesc Mira, Josep Lluís Blasco, Alfons Quintà, Josep Espar Ticó, Miquel Roca i Junyent, Oriol Bohigas, Heribert Barrera...

Fins al 1975 l'assistència a la UCE no para de créixer, en estudiants, professors i conferenciants. La mort del dictador obre un període de crisi. La transició canvia l'ambient de Prada, desapareix la unitat romàntica —esperit de l'Assemblea de Catalunya—, comencen les primeres absèn-

cies, sovint aparellades amb les primeres renúncies de la transició. El GREC que fins llavors n'havia anat organitzant les successives edicions, prova de delegar-ne la responsabilitat en una comissió organitzadora d'àmbit nacional, però sense acabar de sortir-se'n. En 76 i 77 s'intenta una delegació de la UCE a Vic, que s'abandona, i en 78 es toca fons: 300 participants. Joan Ané va aconseguir de formar una comissió gestora de la UCE, però són temps difícils. A poc a poc els partits polítics majoritaris veuen amb més incomoditat la universitat, els grups extraparlamentaris hi incrementen la seva presència, les institucions autonòmiques, en molts casos dirigides per antics alumnes i professors, li giren l'esquena, i acadèmicament les universitats encara no hi juguen. Prada era punt d'esdevenir una altra de les renúncies de la transició.

La recuperació no va arribar fins al 1984. Enric Casasses, del IEC, va prendre la iniciativa de convocar per a començament de 1985 una reunió d'una cinquantena d'intel·lectuals, vinculats a la història de la UCE i representatius dels Països Catalans. Van decidir de crear el Patronat de la UCE, l'òrgan que ha regit fins avui la recuperació i estabilització de la universitat. El Patronat és presidit per Emili Giralt, del IEC, Joan Becat n'és el secretari, i en són vocals Josep Lluís Carod Rovira per Omnium Cultural, Eliseu Climent per ACPV, Eugeni Giralt per Amics de la UCE, Llorenç Planes per Amics de la UCE de Catalunya Nord, Antoni Mir per l'OCB, Antoni Pol per la Societat Andorrana de Ciències, Joan Ané, Josep Guia, Miquel

Porter i Moix, Antoni Lloret, Lluís Lliboutry, Aina Moll, Pere Verdaguer, Max Cahner, Enric Casassas, i els rectors de les universitats dels Països Catalans. És aquest Patronat que escull el president de la UCE, que crea el seu equip rectoral, responsabilitat que ha recaigut en Max Cahner (85, 86, 87), Enric Casassas (88, 89, 90, 91), i enguany de nou en Cahner.

Com cada segona quinzena d'agost des de fa 24 anys, el liceu tornarà a obrir les portes. Aquest cop la UCE retrà homenatge a Joan Fuster, "no al Fuster edulcorat, assimilat i integrat a l'Espanya de les autonomies" explica Cahner, "sinó al Fuster crític, militant, partidari de recuperar la normalitat d'una nació diferenciada". Acompanyaran l'actual rector en aquest homenatge Aina Moll, Josep Benet i Joan Francesc Mira, entre altres. En aquesta mateixa edició seran homenatjats també el doctor Enric Casasses i l'escriptor i lingüista Enric Valor. Una vegada més també, tornaran els debats al gimnàs, on tot-hom hi pot dir la seva, la llibreria catalana tornarà a vendre llibres, revistes i diaris al vestíbul, els més reivindicatius penjaran pancartes amb les seves proclames a la façana del liceu, els més activistes organitzaran activitats paral·leles al programa oficial de la universitat, i els més ardits lligaran. Un any més, com sempre, però també com sempre, una mica millor. Gent d'arreu del país conviurà, es coneixerà, es crearan sintonies i complicitats. Fins i tot alguns s'enamoraran, ballant a la plaça de Prada o en qualsevol racó del jardí.

Pere Martí